

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА

№ 

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 15-го Октября. — 1846 — Wilno. WTOREK, 15-go Października

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 9-го Октября.

Высочайшими Именными Указами, данными Капитулу Орденовъ, въ числѣ прочихъ, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами: Ордена Св. Анны 2-й степени, 6-го Сентября, Предсѣдатель Виленской Казенной Палаты, Статскій Совѣтникъ *де Роберти*, и того же Ордена 3-й степени, Староконстантиновскій Уѣздный Казначей, Коллежскій Ассессоръ *Рожинскій*.

— Государь Императоръ, по представленію Г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ, и по удостоенію Комитета Гг. Министровъ, въ награду отлично-усердной службы и особенныхъ трудовъ, изволилъ Всемилостивѣйше пожловать: Волынскаго Губернскаго предводителя Дворянства, неимѣющаго чина, *Бобра*, въ Надворные Совѣтники, а Уѣздныхъ Предводителей Дворянства: Овручскаго, Коллежскаго Регистратора *Рудницкаго* и неимѣющихъ чиновъ: Могилевскаго *Крассовскаго* и Житомирскаго *Омѣцинскаго*, въ Титулярные Совѣтники.

— По представленію сего же Министра и удостоенію Комитета Гг. Министровъ, Его Императорское Величество Всемилостивѣйше повелѣть соизволилъ: состоящимъ въ Канцеляріи Кіевскаго Военнаго, Подольскаго и Волынскаго Генералъ Губернатора, неимѣющимъ чиновъ: *Абрамовичу* и *Ткачуку*, объявить признательность Начальства за усердную ихъ службу.

—

Правительствующій Сенатъ слушали дѣло по рапорту Гродненскаго Губернскаго Правленія, о встрѣченномъ имъ затрудненіи при исполненіи Высочайше утвержденнаго 27 Ноября 1845 года положенія Комитета Гг. Министровъ, о срокѣ контрактовъ на содержаніе питейной продажи въ помѣщичьихъ имѣніяхъ привиллегированныхъ губерній. Приказали: Высочайше утвержденными правилами 15-го Августа 1845 г. о выдѣлкѣ и продажѣ горячихъ напитковъ, Евреямъ дозволено содержать питейныя заведенія въ селеніяхъ, деревняхъ и хуторахъ помѣщичьихъ, по тѣмъ лишь контрактамъ, которые заключены до состоянія тѣхъ правилъ; на будущее же время заключеніе подобныхъ контрактовъ воспрещено; а Высочайше утвержденнымъ 27 Ноября 1845 г. положеніемъ Комитета Гг. Министровъ постановлено, чтобы контракты на содержаніе Евреями и всѣми другими лицами въ помѣщичьихъ имѣніяхъ питейной продажи и акцизныхъ сборовъ были заклю-

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 9 go Października.

Przez Najwyższy Ukaz do Kapituły Orderów, mianowani, w liczbie innych, Kawalerami: Orderu Św. Anny 2-éj klassy, 6-go Września, Prezes Wileńskiéj Izby Skarbowéj, Radzca Stanu *de Roberti*; — tegoż Orderu 3-éj klassy, tegoż dnia, Kassyer Powiatowy Starokonstantynowski, Assesor Kollegialny *Rożyński*.

— Na przedstawienie P. Ministra Spraw Wewnętrznych i Zdanie Komitetu PP. Ministrów, Jego Cesarska Mość, w nagrodę odznaczonéj gorliwością służby i prac szczególnych, raczył mianować: Wołyńskiego Gubernialnego Marszałka Szlachty, nie mającego rangi, *Bobra*, Radzcą Dworu, a Marszałków Powiatów: Owruckiego, Rejestratora Kollegialnego *Rudnickiego*, i niemających rang: Mohylewskiego *Krassowskiego*, i Żytomirskiego *Omiecińskiego*, Radzcami Honorowemi.

— Na przedstawienie tegoż Ministra i Zdanie Komitetu PP. Ministrów, Jego Cesarska Mość raczył rozkazać: zostającym w Kancellaryi Kijowskiego Wojennego, Podolskiego i Wołyńskiego Jenerał-Gubernatora, nie mającym rang: *Abramowiczowi* i *Tkaczukowi*, oświadczyć podziękowanie Zwierzchności za ich gorliwą służbę.

—

Rządzący Senat słuchał doniesienia Rządu Gubernialnego Grodzieńskiego, o wątpliwości wynikłéj co do wykonania potwierdzonego Najwyżéj postanowienie Komitetu PP. Ministrów 27 Listopada 1845 roku, o terminie kontraktów na arędę przedaży trunków w dobrach obywatelskich w uprzywilejowanych guberniach. Rządzący Senat rozkazał: na mocy potwierdzonych Najwyżéj prawideł o wyrabianiu i przedaży trunków 15 Sierpnia 1845 roku, Żydzi mogą dzierżawić szynki w obywatelskich wsiach, siołach i futorach, tylko za takiemi kontraktami, które stanęły przed ogłoszeniem tych prawideł, nadal zaś zawieranie podobnych kontraktów jest zabronione. Potwierdzoném zaś Najwyżéj 27 Listopada 1845 r. postanowieniem Komitetu PP. Ministrów zastrzeżono, aby kontrakta na dzierżawę przedaży trunkowéj i akcyzowych poborów w dobrach obywatelskich z Żydami i wszystkiemi innemi osobami były zawierane nie na dłużéj, jak na 3 lata: to jest do 1 Stycznia 1849 roku. Z tego wynikło pytanie: czy mogą Żydzi po wsiach, siołach i futorach zawierać

чаемы не далѣе, какъ на три года: т. е. до 1 Января 1849 года. Изъ этого возникъ вопросъ: вправѣ ли Евреи заключать въ селеніяхъ, деревняхъ и хуторахъ съ владѣльцами контракты до 1849 г.? Сообразивъ обстоятельство это Правительствующій Сенатъ, согласно съ мнѣніями Гг. Министровъ Внутреннихъ Дѣлъ и Финансовъ, находитъ, что указъ Правительствующаго Сената, отъ 26 Декабря 1845 г. собственно о срокѣ контрактовъ вообще, относится къ Евреямъ только на счетъ городовъ и мѣстечекъ, гдѣ имъ разрѣшена продажа питей по Высочайше утвержденнымъ 15 Августа 1845 г. правиламъ, и что правила эти, воспрещающія Евреямъ заниматься продажею напитковъ внѣ городовъ и мѣстечекъ, ни сколько помянутымъ указомъ не должны отмѣняться.

z dziedzicami kontrakta do 1849 r.—Zważywszy tę okoliczność Rządzący Senat, stosownie do zdań Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Skarbu, znajduje, iż Ukaz Rządzącego Senatu, 26 Grudnia 1845 r. właściwie o terminie kontraktów w ogólności, stosuje się do Żydów tylko co do miast i miasteczek, w których przedaż trunków pozwolona im jest na mocy prawideł 15 Sierpnia 1845 r, i że prawidła te, zabraniające Żydom zajmować się przedażą trunków nie w miastach i miasteczkach, zgoła wspomnionym Ukazem nadwerężać się nie mogą.

—

Мингрельскаго Егерскаго полка Подпоручикъ Петръ Павловъ сынъ Правиковъ былъ сужденъ военнымъ судомъ по полевымъ уголовнымъ законамъ, и по суду оказался виновнымъ въ умышленномъ нанесеніи бывшему своему Полковому Командиру, Генералъ-Маіору Казачковскому, кинжаломъ раны, отъ которой онъ на другой день умеръ. Главнокомандующій Отдѣльнымъ Кавказскимъ Корпусомъ, по конфирмаціи своей, согласно съ сентенціею военнаго суда приговорилъ подсудимаго *Правикова* къ смертной казни. Государь Императоръ, по всеподданнѣйшему о семъ докладу, въ 16 день минувшаго Августа, Высочайше повелѣть соизволилъ: прочитавъ утвержденную конфирмацію предъ фронтомъ, снявъ съ подсудимаго мундиръ, переломивъ надъ головою саблю и исполнивъ надъ нимъ весь обрядъ смертной казни, объявить, что Его Императорское Величество замѣнилъ смертную казнь на вѣчную каторгу; почему тутъ же заковавъ его, отправить въ Сибирь въ рудники.

Podporucznik półku Mingrelskiego Strzelców, Piotr syn Pawła *Prawikow*, sądzony był przez sąd wojenny podług praw kryminalnych polowych, i okazał się winnym umyślnego zadania swemu byłemu Dowódzcy Półkowemu, Jenerał-Majorowi Kazaczkowskiemu, kindżałem rany, w skutku któréj tenże dnia następnego życie zakończył. Głównodowodzący Oddzielnym Korpusem Kaukazkim, konfirmacyą swą, zgodnie ze zdaniem sądu wojennego, skazał Prawikowa na karę śmierci. Jego Cesarska Mość, w skutku najpoddanniejszego o tém przełożenia, dnia 16-go sierpnia r. b., Najwyżéj rozkazać raczył: aby, po przeczytaniu zatwierdzonéj konfirmacyi przed frontem, zdjąwszy ze skazanego mundur, złamawszy nad jego głową pałasz i dopełniwszy nad nim wszelkiéj formalności kary śmierci, objawić, że Jego Cesarska Mość zamienił karę śmierci na roboty ciężkie przez całe życie, a przeto, okuwszy go zaraz na miejscu, wysłać na Syberyą do kopalni.

—

Изъ Мингреліи сообщаютъ, что 3 го Іюля скончался, послѣ продолжительной болѣзни, Владѣтель Мингреліи Генералъ Лейтенантъ Князь Леванъ Дадіанъ. Старшій сынъ и наслѣдникъ покойнаго,—Генералъ-Маіоръ Князь Давидъ Дадіанъ, согласно Высочайшей Грамотѣ отъ 30 Мая 1831 года, вступилъ въ права Владѣтеля Мингреліи.

Z Mingrelii donoszą, iż dnia 3-go Lipca zakończył życie, po długiéj słabości, władcza Mingrelii, Jenerał-Porucznik Xiążę Lewan Dadian. Starszy syn i następca zmarłego, Jenerał-Major Xiążę Dawid Dadian, stosownie do Najwyższego Dyplomatu z dnia 30-go Maja 1831 roku, objął władztwo Mingrelii.

Варшава.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, разсматривая между прочими вопросами, касательно подверженія Евреевъ платежу за дозволеніе носить еврейскую одежду, и слѣдующій: могутъ-ли еврейки носить на головѣ прикрытія изъ тканей, на подобіе волосъ, которыя нынѣ употребляются замужними еврейками и вдовами, опредѣлила: Такъ какъ употребленіе, вмѣсто волосъ, головнаго прикрытія изъ ткани, служитъ признакомъ части еврейской одежды, то употребляющая таковое прикрытіе должна подвергаться денежному платежу, тѣмъ болѣе, что прикрытіе сіе можетъ быть замѣнено обыкновеннымъ чепчикомъ, употребляемымъ христіянскими женщинами.

Та же Коммисія, сообразивъ вопросъ: Могутъ ли Евреи, употребляющіе короткіе обыкновенной формы сюртуки, носить бороды какъ и при Русскомъ костюмѣ? — 15-го (27) Сентября опредѣлила, что платье, называемое Русскимъ, при которомъ въ здѣшней странѣ дозволено Евреямъ носить бороды, употребляется въ Имперіи купцами и мѣщанами, а въ Великороссійскихъ Губерніяхъ крестьянами; что людей сего сословія, преимущественно же купеческаго и мѣщанскаго, Евреи могутъ почти повсюду видѣть въ здѣшней странѣ, и такимъ образомъ имѣть надлежащее понятіе о покроѣ Русскаго платья, и къ нему примѣнять свою одежду; что Русское мужское платье, заключается преимущественно въ простомъ Русскаго покроя длинномъ сюртукѣ, что единственно только при такихъ длинныхъ Русскаго покроя сюртукахъ, а не при короткихъ, дозволяется имъ носить бороду, и что, слѣдовательно тѣ Евреи, кои при короткихъ сюртукахъ или фракахъ, будутъ носить бороды, должны быть подвержены не только платежу, опредѣленному за ношеніе еврейскаго платья, но также и взысканіямъ за несоблюденіе полицейскаго благочинія.

Warszawa.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych, mając sobie przedstawioną pomiędzy innemi okolicznościami, co do pociągania do opłaty Starozakonnych, za pozwolenie noszenia ubioru żydowskiego, i tę: czyli Żydówki będą mogły nosić na głowie osłony materyalne, naśladujące włosy, które na teraz mężatki i wdowy nosić zwykły, wyrzekła: „Że gdy noszenie w miejscu włosów, osłony materyalnéj na głowie, jest oznaką części ubioru Żydowskiego, przeto nosząca takową osłonę, opłatę niszczać powinna, tém więcéj jeszcze, że zasłona ta może być zastąpioną zwyczajnym czépkiem, przez kobiéty chrześciańskie używanym.“

— Taż Kommissya rozwiązując zapytanie: Czyli Żydzi przebierający się w krótkie zwyczajnéj formy surduty, mogą nosić brody, tak jak przy ubiorze rossyjskim? reskryptem z d. 15 (27) Września wyrzekła: Że odzież nazwana rossyjską, przy któréj w tutejszym kraju pozwolonem jest Starozakonnym nosić brody, używana jest w Cesarstwie przez kupców i mieszczan, a w wielko-rossyjskich guberniach przez włościan; że ludzi téj klassy, a szczególniéj kupców i mieszczan, mogą starozakonni prawie wszędzie w tutejszym kraju widzieć, a zatém z ich ubioru o kroju rossyjskiego ubioru dostatecznie wyobrażenie powziąć i do niego zastosować przebranie swoje powinni; że główną oznaką rossyjskiego kroju mężczyzn jest prosta rossyjskiego kroju suknia długa, że jedynie przy takich długich rossyjskiego kroju sukniach czyli kapotach, a nie przy krótkich, wolno im jest nosić brody; że przeto ci Starozakonni, którzy przy krótkich surdutach lub frakach, pozwolą sobie nosić brody, mają być pociągani nie tylko do opłaty oznaczonéj na noszenie ubioru żydowskiego, lecz także i do kar za przekroczenie urządzeń policyjnych, w wykonaniu będących.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Австрія.

Вѣна, 7 Октября.

Сегодня, Его Императорское Высочество Великій Князь Михаилъ Павловичъ, съ находящимися въ Вѣнѣ эрцъ-герцогами и Принцемъ Прусскимъ, изволилъ быть на охотѣ въ Мансвертѣ, а послѣ того Высокіе посѣтители были на обѣдѣ у Его Императорскаго Высочества Великаго Князя Михаила Павловича.

Ботценъ, 28 Сентября.

Вчера вечеромъ, около половины седьмаго, прибылъ сюда Король Бельгійскій съ своею свитою. Подлѣ гостинницы, гдѣ остановился Король, собралось много народа, нѣсколько дней ожидавшаго счастія видѣть Короля въ Ботценѣ.

Франція

Парижъ, 5 Октября.

Король лично производилъ смотръ нѣсколькимъ полкамъ, расположенныхъ здѣсь войскъ, на Карусельской и Тюльерійской площадяхъ. Его Величество сопровождали герцогъ Немурскій и принцъ Жуэнвильскій, который только что прибылъ. Сегодня Королю минуло 73 года. Е. В. пользуется вожделѣннымъ здравіемъ.

— Французскіе герцоги, 5 числа, прибыли въ Витторію, а на другой день въ Бургосъ.

— Изъ Тулона пишутъ, что принцъ Жуэнвильскій намѣренъ отказаться отъ должности начальствующаго надъ флотомъ.

— Въ *Courrier Français* сообщаютъ, что полученъ уже отвѣтъ Королевы Викторіи на письмо Короля Лудовика-Филиппа, относительно бракосочетанія принца Монпансьерскаго. Королева изъявляетъ, по обыкновенію, совершенное свое расположеніе къ Королю и его семейству, но на счетъ бракосочетанія даетъ уразумѣть, что дѣло это, будучи политическимъ вопросомъ, входитъ въ составъ дѣйствій кабинета, и потому выходитъ изъ круга личныхъ ея сношеній.

— Здѣсь полученъ уже ратификованный брачный договоръ Инфантины Лудовики, изъ коего видно, что прежнія извѣстія о ея приданомъ, были преувеличены. Приданое это состоитъ дѣйствительно только изъ 32 милліоновъ реаловъ наличными деньгами, слѣдовательно изъ 8½ мил. фр., вмѣсто 32, о коихъ постоянно говорили. Къ сему принадлежитъ еще имѣніе недвижимое.

— Въ *Mémorial Bordelais* отъ 28 Сентября напечатано: Вчера вывезли въ Блейскую цитадель четырехъ карлистскихъ генераловъ, кои давно уже жили въ Бордо. Это есть мѣра предосторожности, для воспрепятствованія имъ къ отправленію, при настоящихъ обстоятельствахъ, въ Испанію. Генералы эти суть: Виллареаль Гомезъ, бывшій военный министръ маркизъ Вальдеспина и генералъ Варгасъ, придворный чиновникъ Инфанта Донъ Себастіана.

— 19 го Сентября здѣсь вновь происходило собраніе приверженцевъ свободной торговли, подъ предсѣдательствомъ герцога Аркура. Гг. Мишель Шевалье, Горасъ Сей и Бастія произнесли длинныя рѣчи. Въ *Journal des Débats* извѣщаютъ, что многіе извѣстные фабриканты присоединились къ обществу.

— Жители Парижа опасаются дороговизны, по поводу неурожая. Цѣны на хлѣбъ значительно поднялись.

— Смятенія, возобновлявшіяся въ продолженіе трехъ дней въ предмѣстіи св. Антонія, по видимому, уже совершенно подавлены. 3-го числа с. м. собирались еще толпы безпокойныхъ, но все кончилось однимъ крикомъ. Фонари уже исправлены и многія лавки открыты.

— По донесеніямъ изъ Гаити отъ 19-го Августа, недоразумѣнія Франціи съ Гаитскою республикою уже улажены, и обоюдныя сношенія возстановлены, такъ какъ французское правительство дало, будто бы, обѣщаніе не признавать Доминикской республики.

— Знаменитый историческій живописецъ Гавріилъ Геренъ, хранитель Страсбургскаго Музея и профессоръ при техническомъ училищѣ, лишился жизни, упавши изъ экипажа.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Austrya.

Wiedeń, 7 października.

W dniu dzisiejszym J. C. W. Wielki Xiążę Michał Pawłowicz, łącznie z Arcy-Xiążętami obecnymi w Wiedniu i Xięciem Prusskim, znajdował się na wielkiém polowaniu w Manswart; następnie dostojne grono obiadowało u J. C. W. Wielkiego Xięcia Michała Pawłowicza.

Botzen, 28 września.

Wczoraj wieczorem około 6½ przybył tu Król Belgijski ze swoim orszakiem. Około domu zajezdnego, który Monarcha zajmował, zgromadziło się wielu ludzi, którzy po tygodniu i po kilkanaście dni czekali na zaszczyt powitania go w Botzen.

Francya.

Paryż, 5 października.

Król osobiście przeglądał dzisiaj kilka półków załogi Paryzkiej na placu Karuzelskim i Tuileryjskim. Monarsze towarzyszył Xiążę Nemours i Xiążę Joinville, ktory właśnie w téj chwili przybył. Król skończył dzisiaj lat 73, wygląda jednak czerstwo i używa wybornego zdrowia.

— Xiążęta: Montpensier i Aumale, przybyli 5-go do Wittoryi, a nazajutrz stanęli w Burgos.

— Donoszą z Tulonu, że Xiążę Joinville ma zamiar złożyć dowództwo floty.

— Podług *Courrier Français* otrzymana została odpowiedź Królowéj Wiktoryi na list Króla Ludwika Filippa w przedmiocie małżeństwa Xięcia Montpensier. Królowa wyraża jak zwykle całą swoję przychylność do Króla i jego rodziny, lecz we względzie małżeństwa daje do zrozumienia, że interess ten, będąc sprawą polityczną, wchodzi w zakres czynności gabinetu i tym samym wychodzi z obrębu jéj stosunków osobistych.

— Teraz kiedy tu nadszedł ratyfikowany kontrakt ślubny Infantki Ludwiki, okazuje się, że poprzednie podania o wysokości posagu jéj były przesadzone. Posag ten wynosi rzeczywiście tylko w gotówce 32 miliony realów, zatém nie więcéj jak 8½ mil. fr. zamiast 32, o których ciągle mówiono. Do tego należą jeszcze dobra nieruchome.

— W *Mémorial Bordelais* z dnia 28 czytamy: Wczoraj wywieziono do cytadelli w Blaye cztérech Jenerałów Karlistowskich, którzy oddawna przemieszkiwali w Bordeaux. Jest to środek ostróżności, aby przeszkodzić ich udaniu się przy teraźniejszych okolicznościach do Hiszpanii. Ci Jenerałowie są: Villareal, Gomez, były Minister wojny Margr. Valdespina, i Jenerał Vargas, dworzanin Infanta Don Sebestiana.

— Dnia 19 z. m. odbyło się tu znowu zgromadzenie stronników wolnego handlu, pod przewodnictwem Xięcia Harcourt w pałacu Montesquieu. Panowie Michał Chevalier, Horacy Say i Bastial, mieli długie mowy. *Journal des Débats* donosi o przystąpieniu do tego związku kilku znakomitych fabrykantów.

— Publiczność Paryzka zajęta jest obecnie obawą drożyzny z powodu nieurodzaju; ceny chleba znacznie się podniosły.

— Rozruchy, które przez trzy dni ponawiały się na przedmieściu św. Antoniego, zdają się być zupełnie uspokojone. Dnia 3 b. m. zbierały się wprawdzie jeszcze tłumy, ale tą razą ograniczyły się na okrzykach. Latarnie są ponaprawiane i wiele sklepów już jest otwartych.

— Według doniesień z Hajti z dnia 19 sierpnia, nieporozumienia Francyi z Rzecząpospolitą Hajti zostały już załatwione i wzajemne stosunki znajdują się na najlepszéj stopie, gdyż rząd francuzki miał dać zapewnienie, że nie uzna Rzeczypospolitéj Dominikańskiéj.

— Sławny malarz historyczny Gabryel Guerin, konserwator Muzeum w Strazburgu i Professor przy szkole przemysłowéj, utracił życie w skutku wywrócenia się pojazdu.

7 Октября.

Третьяго дня въ замкѣ Сенъ-Клу былъ большой обѣдъ по случаю дня рожденія Короля. На семъ обѣдѣ находились генералы и штабъ-офицеры полковъ, которымъ Его Величество производилъ утромъ того дня смотръ. Вчера вечеромъ былъ въ томъ же замкѣ большой концертъ.

— Вчера, получено здѣсь изъ Бургоса слѣдующее телеграфическое извѣстіе: „Принцы прибыли сюда вчера, въ 6 часовъ вечера. Во всей Кастиліи Ихъ Высочества встрѣчаемы были съ такимъ же восторгомъ какъ и въ бискайскихъ провинціяхъ. Сегодня, въ 8 часовъ утра, принцы отправились въ Буитраго.

— Муниципальные совѣты городовъ По и Байонны назначили по 10,000 фр. на празднества, во время обратнаго проѣзда принца Монпансье съ супругою.

— Говорятъ, что маршалъ Султъ поздравитъ еще супругу принца Монпансьерскаго, въ качествѣ министерскаго президента, но за симъ удалится навсегда отъ государственныхъ дѣлъ. Президентомъ, послѣ него будетъ, Г. Гизо

— Въ Монитерѣ обнародована статья, въ которой утверждаютъ, что Абд эль-Кадеръ утомился своею борьбою съ Французами и отказался отъ произведенія новаго вторженія въ Алжирію. Уже болѣе десяти лѣтъ, какъ каждый годъ стараются распространить мнѣніе, будто Алжирія будетъ вскорѣ окончательно успокоена, но Абд эль-Кадеръ всякій разъ уничтожалъ эти надежды. Въ этотъ разъ можетъ быть и случится, что Абд эль-Кадеръ оставитъ Французовъ въ Алжиріи на нѣкоторое время въ покоѣ, но онъ сдѣлаетъ это только для того, чтобы прежде исполнить свои замыслы противъ марокскаго императора. Но если онъ найдетъ, что время неблагопріятно для покушенія свергнуть съ престола Абд-эль-Рамана, то можно быть увѣреннымъ, что предприметъ новое вторженіе въ Алжирію. Если вѣрить письмамъ изъ Марокко, отъ 10 Сентября, — Абд-эль-Кадеръ писалъ къ сыну императора, Мулей Магомету, посланному съ корпусомъ для его преслѣдованія, что онъ неимѣетъ никакихъ враждебныхъ намѣреній противъ Марокко, и проситъ только позволенія закупать тамъ съѣстные припасы для себя и своей свиты. Но въ томъ же письмѣ онъ угрожаетъ марокскому императору отпаденіемъ его подданныхъ, если онъ соединится съ христіанами съ тою цѣлію, чтобы воевать противъ него (Абд эль-Кадера). Мулей Магометъ былъ такъ остороженъ, что не началъ военныхъ дѣйствій съ этимъ страшнымъ противникомъ, и родъ перемирія, происшедшаго вслѣдствіе этого между эмиромъ и императоромъ, заставляетъ необходимо заключить, что первый незамедлитъ воспользоваться симъ обстоятельствомъ и снова начнетъ войну въ Алжиріи.

— Въ газетѣ *Echo d'Oran* сообщаютъ отъ 18 числа, что сынъ марокскаго Султана присоединился къ Абд эль Кадеру, чтобы низвети своего отца съ престола, и что весь Оранскій гарнизонъ выступилъ въ поле, для защиты границъ, предоставивъ охраненіе города милиціи.

— Сборъ винограда уже кончился; столь обильнаго урожая по винодѣлію, не было съ 1766 года. Нѣсколько уже недѣль продолжается отправка вина изъ Шампани и южной Франціи въ Австрію, Германію и Россію. Количество вывозимаго въ Германію шампанскаго вина, чрезъ одну только Кельскую таможню, простирается ежегодно отъ 8 до 900,000 бутылокъ.

— Вчера скончалась здѣсь, послѣ продолжительной тяжкой болѣзни, супруга Королевско-Прусскаго посланника барона Арнима.

8 Октября.

По полученной правительствомъ, вчера вечеромъ, депешѣ, герцоги Монпансьерскій и Омальскій прибыли въ Мадритъ во Вторникъ 6 числа, и были приняты съ величайшимъ восторгомъ

— Изъ Туниса пишутъ, отъ 20 м. м. о возвращеніи изъ Парижа, послѣ девятимѣсячнаго отсутствія, Сиди-Бенъ-Аиеда, Тунисскаго посланника. Поѣздка его не осталась, какъ кажется, безъ успѣха по предмету притязаній Турціи къ Тунису. Сиди-Бенъ-Аиедъ прибылъ на богато украшенномъ пароходѣ *Dante*, который предназначенъ въ подарокъ Тунисскомъ бею, въ замѣнъ 400 лошадей, поставленныхъ имъ для альжирской кавалеріи. Французскій генеральный консулъ Лаго сдалъ пароходъ *Dante* съ обычнымъ церемоніяломъ.

Dnia 7 października.

Onegdaj, z powodu obchodu rocznicy urodzin Króla, dany był wielki obiad w zamku St. Cloud, na którym znajdowali się Jenerałowie i wyżsi oficerowie różnych półków, przeglądanych przez Króla z rana. Wczoraj wieczorem dany był w zamku wielki koncert.

— Otrzymano wczoraj następną depeszę telegraficzną, z Burgos: „Xiążęta przybyli tu dnia wczorajszego, o godzinie 6-éj wieczór. W całéj Kastylii przyjmowano ich z równym zapałem, jak w prowincyach Biskajskich. Dziś, o godzinie 8-éj rano, odjechali do Buitrago.“

— Rady municypalne miast Pau i Bajonny, przeznaczyły po 10,000 fr. na uroczystości, mające się odbywać w czasie przejazdu Xięcia Montpensier z małżonką.

— Głoszą, że Marszałek Soult powita jeszcze małżonkę Xięcia Montpensier, jako Prezes Ministrów, a potém usunie się na zawsze od spraw politycznych. Prezydencyą w ministerstwie obejmie po nim ostatecznie P. Guizot.

— *Moniteur* ogłosił dzisiaj artykuł, który stanowczo zapewnia, że Abd el-Kader, sprzykrzywszy sobie daremne trudy w walkach z Francuzami, wyrzekł się napaści na Algieryą. Już to od lat 10 powtarzają corok, że Algierya wkrótce będzie ostatecznie uspokojoną, tymczasem Abd-el-Kader corok te nadzieje niweczył. Tą razą może być, że Abd-el-Kader pozostawi Francuzów na niejaki czas w pokoju, ale to nastąpiłoby tylko, aby plany swe przeciwMarokańskiemu Cesarzowi mógł naprzód przywieźć do skutku. Jeżeli jednak nie uzna chwili za stosowną do swych przedsięwzięć w Marokko, można być pewnym, że przedsięweźmie na nowo najście na Algieryą. Jeżeli listom z Marokko pod dniem 10 września dać można wiarę, Abd-el-Kader miał pisać do syna Cesarskiego, Mulej Mohameda, który wysłany został przeciw niemu z korpusem wojska, że niema żadnych nieprzyjacielskich zamiarów przeciw Marokkowi, i że tylko zanosi prośbę o pozwolenie, aby mu wolno było zakupować tam żywność dla siebie i swych ludzi. W tém jednak piśmie przepowiada zarazem odpadnięcie poddanych od Abd er-Rhamana, jeżeliby się ten łączył z Chrześcianami na jego (Abd-el-Kadera) zgubę. Mulej Mohamed strzegł się więc rozpoczynać kroków nieprzyjacielskich przeciw temu strasznemu przeciwnikowi, a z tego w pewnym rodzaju zawieszenia broni, jakie przez to między Emirem a Cesarzem Marokkańskim nastąpiło, spodziewać się należy, że piérwszy nie zaniedba z téj okoliczności korzystać, aby wojnę w Algieryi rozpocząć na nowo.

— Dziennik *Echo d'Oran* donosi pod dniem 18-m, że syn Sułtana Marokkańskiego połączył się z Abd-el-Kaderem, dla strącenia swego ojca z tronu Marokkańskiego, i że cała załoga Oranu wyruszyła w pole dla obrony granic, pozostawiwszy opiekę miasta milicyi.

— Winozbiory już się pokończyły. Od 1766 roku nie mieliśmy tak obfitych. Od kilku tygodni wysyłają wiele wina z Szampanii i z południowéj Francyi do Niemiec, Austryi i Rossyi. Ilość wyprowadzonego do Niemiec wina szampańskiego przez samą komorę celną w Kehl, wynosi corocznie 8 do 900,000 butelek.

— Małżonka Królewsko Prusskiego Posła, Barona Arnim, zakończyła tu wczoraj życie, po długiéj i ciężkiéj słabości.

Dnia 8 października.

Według depeszy telegraficznéj, którą wczoraj wieczorem rząd otrzymał, Xiążęta Montpensier i Aumale przybyli we Wtorek, d. 6-go, o godzinie 3 éj do Madrytu, gdzie przyjęci zostali z największym zapałem.

— Korrespondencya z *Tunis*, pod dniem 20 m z. m., donosi o powrócie z Paryża, po dziewięcio-miesięcznéj nieobecności, Sidi-Ben-Ajeda, Posła Tunetańskiego. Poselstwo jego nie było bez owocne, jak się zdaje, pod względem roszczeń Turcyi do Tunetu. Sidi-Ben Ajed przybył na bogato przybranym parostatku *Dante*, który został przeznaczony na podarunek dla Beja Tunetańskiego, w zamian za 400 koni, dostawionych przez tegoż dla jazdy francuzkiéj w Algieryi, i oddany Bejowi przy zwykłych ceremoniach, przez P. Lagau, Konsula Jeneralnego Francyi.

— Въ *Courrier Francais* сообщаютъ: Здѣсь полученъ изъ Малаги слухъ, будто бы Абд-эль-Кадеръ лишилъ престола Абдеръ-Рамана въ Марокко. Въ самомъ дѣлѣ нѣтъ ничего невѣроятнаго въ томъ, чтобы чего нибудь подобнаго не случилось въ Марокко, и движеніе англійской эскадры къ марокскимъ берегамъ, можетъ имѣть связь съ предпріятіемъ Эмира. Въ настоящемъ положеніи, — пишутъ въ *Eco del Comercio*, который сообщаетъ это извѣстіе, — Абд-эль-Кадеръ самый лучшій союзникъ Испаніи.

— Контръ-адмиралъ Кервель принялъ начальство надъ эскадрою въ Средиземномъ морѣ, на время отсутствія принца Жуэнвильскаго.

Англія

Лондонъ, 5 Октября.

Изъ множества статей англійскихъ газетъ, съ большимъ негодованіемъ разсуждающихъ о вопросѣ насчетъ бракосочетанія Королевы и Инфантины, мы приведемъ здѣсь только статью изъ газеты *Sun* по сему предмету, изъ коей видно, сколько въ Англіи даютъ вѣса этому вопросу. Будущность Испаніи, — по словамъ *Sun*, — въ настоящее время болѣе мрачна, чѣмъ въ какую либо другую историческую эпоху. Во время завоеванія Мавровъ, во время кровопролитной войны съ французскою Имперіею, наконецъ въ послѣднюю междоусобную войну, Испанія по крайней мѣрѣ могла надѣяться на лучшую будущность, но нынѣ будущность ея предвѣщаетъ одни лишь злополучныя событія. Какъ *Times* такъ и *Sun* предусматриваютъ зародышъ кровопролитнаго антагонизма, долженствующаго произойти отъ относительнаго положенія принца Монпансіерскаго во главѣ партіи съ французскимъ духомъ (*afrancesados*) и Инфанта Донъ Энрика, который изъ своего изгнанія въ Гентѣ, не перестаетъ дѣйствовать на патріотизмъ Испанцевъ. Въ ту минуту, когда въ Эскуріалѣ и Тюильери радуются и приготовляются къ торжественнымъ праздникамъ, Испанскій народъ волнуется подъ игомъ, которое хотятъ наложить на него приверженцы Французовъ, и каждый желаетъ переворота, который бы на всегда освободилъ Испанію отъ чуждаго вліянія. И во Франціи также существуетъ просвѣщенная и благородная оппозиція противъ бракосочетанія, а англійскій народъ приходитъ въ негодованіе при одной мысли о принужденіи, подъ которымъ двѣ юныя принцессы изъявляютъ свое согласіе, и слѣдствіемъ коего будетъ наложеніе ига на народъ, исполненный рыцарскихъ доблестей, хотя и безпечный на счетъ своей судьбы. Среди такихъ запутанностей, возникли еще двѣ новыя: съ одной стороны многочисленные парижскіе шпіоны присланы въ Лондонъ, для наблюденія за каждымъ шагомъ графа Монтемолина и его приверженцевъ, а съ другой англійскій вице-адмиралъ Паркеръ получилъ предписаніе стоять со своею эскадрою въ близи Кадикса и Гибралтара. *Sun* оканчиваетъ воззваніемъ къ испанской націи, чтобы она вспомнила эпохи прежняго своего величія: Мурилло, Саведра, Солиса, Христофора Колумба, и не допустила овладѣть собою чуждой націи, которая хочетъ унизить ее. Другими словами, газеты *Sun* и *Times*, поощряютъ Испанцевъ къ общему возстанію.

— Въ *Times* сообщаютъ, что очень вѣроятно то, что Испанскіе выходцы, пребывающіе въ Англіи, и принадлежащіе къ партіямъ карлистовъ и прогрессистовъ, предавъ забвенію прежнія свои раздоры, соединятся, и съ согласія графа Монтемолина начнутъ дѣйствовать вмѣстѣ. При такихъ обстоятельствахъ безпокойства въ Испаніи будутъ важнѣе, чѣмъ когда либо.

— О несчастномъ приключеніи, случившемся съ паровымъ кораблемъ *Great Britain*, очевидцы сообщаютъ слѣдующее: Корабль этотъ со 180 пассажирами шелъ съ большою быстротою, дѣлая по 13 узловъ въ часъ, какъ вдругъ, во время темной ночи, ударился дномъ о песокъ и на немъ остановился. Всѣ пассажиры уже спали; проснувшись отъ чрезвычайнаго сотрясенія, выбѣжали они на палубу, и капитанъ едва успѣлъ удержать ихъ отъ насильственныхъ мѣръ къ спасенію. Дождались утра и всѣ безъ всякихъ приключеній, вмѣстѣ съ вещами, перевезены были на берегъ. При этомъ замѣтили, что корабль, по необыкновенному счастію, только въ нѣсколькихъ футахъ прошелъ мимо двухъ огромныхъ

— W *Courrier Français* czytamy: Nadeszła tu wieść z Malagi, że Abd-el Kader detronizował Abd er-Rhamana w Marokko. Rzeczywiście niema nic niepodobnego, aby coś takiego nie zaszło w Marokko, i poruszenie eskadry angielskiéj ku brzegom Marokkańskim, może mieć związek z przedsięwzięciem Emira. W teraźniejszém położeniu, mówi hiszpański dziennik *Eco del Comercio*, który donosi także tę nowinę, Abd-el-Kader jest najlepszym sprzymierzeńcem Hiszpanii.

— Kontr-Admirał Quernel objął dowództwo eskadry na morzu Śródziemném, przez czas nieobecności Xięcia Joinville.

Anglia.

Londyn, 5 października.

Z niezliczonych artykułów gazet angielskich, które z wielką zawziętością traktują kwestyą małżeństwa Królowéj hiszpańskiéj i Infantki, przytoczymy tu tylko artykuł gazety *Sun* o tym przedmiocie, który okazuje jak wielką do tego wypadku prassa angielska przywiązuje ważność. Przyszłość Hiszpanii, podług *Sun*, jest w téj chwili bardziéj chmurna, niż była w jakiéjkolwiek epoce historycznéj. Podczas zawojowania przez Maurów, podczas krwawéj wojny z cesarstwem francuzkiém, nakoniec wśród ostatnich wojen domowych, Hiszpania mogła była mieć zawsze choć promyk nadziei, ale dziś przyszłość same tylko groźne rokuje jéj wypadki. Jak *Times* tak i *Sun* widzi zaród krwawego antagonizmu we względném położeniu Xięcia Montpensier na czele francuzkiego stronnictwa, (Afrancesados), i Infantki Don Henryka, który ze swego wygnania w Gand, nie przestaje przemawiać do progressistów hiszpańskich. Podczas kiedy w Escurial i Tuilleryach cieszą się i gotują do świetnych obchodów, lud hiszpański wre pod jarzmem, które Afrancesados chcą mu narzucić, i każdy pragnie katastrofy, któraby uwolniła na zawsze Hiszpanią od obcego wpływu. We Francyi również, oppozycya światła i szlachetna jest przeciw temu małżeństwu, a naród angielski oburza się na samą myśl przymusu, pod którym dwie młode Xiężniczki dają swe zezwolenie, i którego skutkiem będzie ujarzmienie narodu pełnego uczuć rycerskich, acz mało o los swój troskliwego. Wśród tych zawikłań, powstały dwa nowe; z jednéj strony liczne szpiegi policyi Paryzkiéj przysłane są do Londynu dla śledzenia każdego kroku Hrabi de Montemolin i jego stronników, z drugiéj Wice-Admirał angielski Parker odebrał rozkaz trzymania się ze swą eskadrą w bliskości Kadyxu i Gibraltaru.“ *Sun* kończy wzywając naród hiszpański, iżby sobie przypomniał epoki swéj dawnéj chwały: Murillo, Saavedra, Solis, Krzysztofa Kolumba, i nie dał się opanować przez obcy naród, który jedynie pragnie go poniżyć. Innemi słowy, gazeta *Sun* jak i *Times*, wzywa Hiszpanów do powszechnego powstania.

— Podług *Times*, wielkie jest podobieństwo do prawdy, że wychodzcy hiszpańscy, znajdujący się w Anglii, a należący do partyi karlistów i progressistów, zapominając dawnych swych niesnasków, połączą się w jedno, i za porozumieniem się z Hrabią de Montemolin zaczną działać wspólnie. W takich okolicznościach, powstanie w Hiszpanii będzie w téj chwili miało więcéj ważności niż kiedykolwiek.

— O katastrofie okrętu parowego *Great-Britain*, naoczni świadkowie donoszą co następuje: Okręt ten, ze 180 podróżnemi, szedł z wielką szybkością, po 13 węzłów na godzinę, kiedy nagle podczas ciemnéj nocy, uderzył się dnem o piasek i został w nim nieporuszony. Wszyscy podróżni już spali; przebudzeni wypadkiem tłumnie wbiegli na pomost, i kapitan z największą trudnością zdołał ich uspokoić i wstrzymać od kroków rozpaczy. Doczekano switu i wszyscy bez żadnego szwanku, wraz z rzeczami przewiezieni zostali na brzeg. Wtenczas dopiéro ujrzano, że okręt dziwném szczęściem o kilka tylko kroków wyminął dwie ogromne skały, zwane *Krowa z Cielęciem* (Cow and Calf), o któreby się roztrzaskał niechybnie. Mają nadzieję, że *Great-Britain* podejmie się z mielizny za

скалъ, называемыхъ *Корова съ Теленкомъ*, (*Cow and Calf*) о которыя непремѣнно разбился бы. Надѣются, что корабль этотъ снимется съ мѣли, при большомъ морскомъ приливѣ во время равноденствія. Изъ произведеннаго слѣдствія, по сему случаю, оказалось, что причиною этого былъ новый морскій маякъ, который корабль сей замѣтилъ въ ирландскомъ берегу, но который не былъ отмѣченъ на морской картѣ, данной капитану Госкену въ руководство при послѣднемъ его путешествіи. Вслѣдствіе сего, капитанъ не только не подвергся никакой отвѣтственности, но получилъ еще изъявленіе признательности компаніи Атлантическаго мореходства, за спасеніе всѣхъ пассажировъ и ихъ вещей.

— Съ мыса Доброй Надежды получены донесенія по 12-е Іюля. Шайки кафрскихъ грабителей разсѣяны или уничтожены, и всякое въ этомъ отношеніи опасеніе исчезло. Но колонія эта много пострадала отъ засухи и скотскаго падежа.

— Цѣны на хлѣбъ значительно возвысились, что, при неурожаѣ картофеля, очень встревожило жителей.

— 25 м. м., была закладка висячаго тонеля желѣзной дороги, проходящей надъ улицею Мене, въ недальнемъ разстояніи отъ большаго висячаго моста. Это важное предпріятіе окончено будетъ въ три года.

6 Октября.

Говорятъ, что правительство приготовляетъ экспедицію на мысъ Доброй Надежды, куда назначило генераломъ губернаторомъ сэръ Генри Поттинджера. Другая экспедиція отправлена будетъ въ Мадагаскаръ, для принятія во владѣніе залива Діего-Суаресъ. По извѣстіямъ изъ Алгей-Бе, (въ колоніи на мысѣ Доброй Надежды) отъ 29 Августа, войска Кафровъ отражены, послѣ кратковременнаго сраженія, а при преслѣдованіи захвачены жены, дѣти и скотъ бѣжавшихъ.

— На разныхъ пунктахъ Ирландіи, произошли смятенія, по поводу недостатка продовольствія и дѣло дошло до схватки между войскомъ и народомъ приведеннымъ въ отчаяніе голодомъ, который собравшись въ многочисленности, хотѣлъ разграбить города: Луренъ, Іоалъ, Донгарвонъ и др. Лордъ-Намѣстникъ Ватерфордскаго графства, Лордъ Стюартъ Десіесъ, при выходѣ изъ засѣданія, на коемъ совѣщались о мѣрахъ облегченія нищенства народа, настигнутъ былъ толпою въ 2 или 3,000 чел., и непремѣнно погибъ бы отъ нея, если бы не подоспѣлъ отрядъ конницы. Это нападеніе тѣмъ удивительнѣе, что лордъ сей извѣстенъ своею благотворительностію и состраданіемъ къ бѣднымъ. Католическое духовенство усердно старается успокоить умы, а правительство всѣми мѣрами доставляетъ продовольствіе. Однако не льзя предвидѣть всѣхъ слѣдствій отчаянія въ будущемъ, ежели теперь, послѣ окончанія сбора хлѣба, голодъ угнетаетъ народъ во всѣхъ провинціяхъ.

— Правительство посылаетъ въ Ирландію не только войска но и жизненныя припасы; нѣсколько военныхъ судовъ, обращенныхъ въ транспортныя, и наполненныхъ хлѣбомъ, будутъ стоять въ гаваняхъ, въ видѣ центральныхъ магазиновъ, для снабженія продовольствіемъ за самыя низкія цѣны.

— Правительство недавно представило новый и разительный примѣръ того, сколько оно желаетъ быть справедливымъ и миролюбивымъ въ отношеніи къ Ирландіи. Въ число чиновниковъ, удаленныхъ отъ должности при прежнемъ министерствѣ, за ихъ участіе въ репилерскомъ обществѣ, и коимъ ввѣрены снова ихъ должности новымъ кабинетомъ, включенъ также извѣстный Смитъ О'Бріенъ, одинъ изъ начальниковъ юной Ирландіи.

— Изъ Адена сообщаютъ, что силы Арабовъ, осаждавшихъ этотъ городъ въ продолженіе 18-ти сутокъ, совершенно ослабѣли въ слѣдствіе раздоровъ, поселившихся въ ихъ станѣ. Шейхъ Измаилъ, который обольщалъ своихъ приверженцевъ овладѣніемъ и разграбленіемъ Аденской крѣпости, находится нынѣ въ плѣну у начальника Фультскаго племени, которое состоитъ съ нами въ союзѣ.

— Изъ гавани Филиппа въ Австраліи сообщаютъ, что д-ръ Лейхардъ предпринялъ новую экспедицію для открытій, и отправился прямо изъ Мортонскаго залива въ западную Австралію. Г-нъ Лейхардъ посѣтитъ первоначально сѣверныя страны, для изслѣдованія источниковъ рѣкъ, впадающихъ въ Карпентарскій заливъ, а потомъ пройдетъ доселѣ неизвѣстною страною, которая примыкаетъ дугою къ Лебединой рѣкѣ.

nadejściem wielkich przypływów morskich o porównaniu dnia z nocą. Śledztwo wyprowadzone o okolicznościach tego przypadku, pokazało, że przyczyną jego była nowa latarnia morska, którą ten okręt ujrzał na wybrzeżach Irlandyi, a która nie była oznaczona na karcie morskiéj, danéj Kapitanowi Hosken, do kierowania się w ostatniéj jego podróży. Skutkiem tego kapitan nie tylko nie uległ żadnéj odpowiedzialności, ale owszem otrzymał podziękowanie od kompanii żeglugi Atlantyckiéj, za uratowanie wszystkich podróżnych i ich rzeczy.

— Odebrano wiadomości z Przylądka Dobréj Nadziei po 12 lipca. Bandy Kafrów, za zgromadzeniem się sił dostatecznych zostały rozproszone lub zniszczone, i wszelka w tym względzie obawa ustała. Wszakże kolonija ta ucierpiała wiele od suszy i pomorku bydła.

— Ceny chleba znacznie się podniosły, a nieurodzaj kartofli przeraża trwogą mieszkańców stolicy.

— Dnia 25-go z. m., położono kamień węgielny do wiszącego tunelu drogi żelaznéj, która przechodzić będzie nad ulicą Menai, w małéj odległości od olbrzymiego mostu wiszącego. Dzieło to nader ważne, dokonane będzie w trzech latach.

Dnia 6 października.

Słychać, że rząd przygotowuje wielką wyprawę do przylądka Dobréj Nadziei, gdzie mianował Gubernatorem Sir Henryka Pottinger. Druga wyprawa wysłaną będzie do Madagaskaru, w celu zajęcia w posiadłość odnogi Diego Suarez. Według wiadomości z Algoa-Bai (w osadzie Przylądka Dobréj Nadziei) z dnia dwudziestego drugiego sierpnia, wojska Kafrów po krótkiéj walce odparte zostały za rzekę Kei, zbiegom zaś zabrano żony, dzieci i znaczną liczbę bydła.

— Na rozmaitych punktach Irlandyi zaszły rozruchy z powodu niedostatku żywności, i przyszło do spotkań zgłodniałego ludu z wojskiem, który zgromadzony w wielkie tłumy, usiłował rabować miasta, jako Loughren, Youghall, Dungarvon, i t. d. Lord Stuart Decies, Lord-Namiestnik hrabstwa Waterford, wychodząc z posiedzenia, na którém właśnie radzono o środkach ulżenia nędzy publicznéj, napadniony został od tłumu 2 do 3,000 ludzi i byłby niechybnie zginął, gdyby nie oddział jazdy który nadbiegł w téj chwili. Jest to tém dziwniejsza, że Lord Decies, znany jest ze swéj dobroczynności i hojności dla ubogich. Duchowieństwo katolickie z największą gorliwością pracuje nad uspokojeniem umysłów, a rząd ze swéj strony przedsiębierze wszelkie środki dla zapobieżenia dalszym rozruchom. Mimo to nie podobna przewidzieć skutków rozpaczy ludu w czasie późniejszym, kiedy obecnie, ledwo po ukończoném żniwie, czuć się już daje okropność głodu w całych prowincyach.

— Rząd posyła do Irlandyi nie tylko wojska ale i żywności; kilka okrętów wojennych, przerobionych na przewozowe i napełnionych zbożem, będzie stało w portach jako magazyny centralne dla zaopatrzania kraju w żywność za ceny ile można zniżone.

— Rząd dał właśnie nowy i uderzający dowód, ile pragnie być sprawiedliwym i pojednawczym względem Irlandyi. W liczbie urzędników usuniętych za poprzedniego rządu, z powodu należenia ich do związku Repealów, a którzy przywróceni zostali przez nowy gabinet, objęty jest jeszcze głośny Smith O'Brien, jeden z naczelników młodéj Irlandyi.

— Donoszą z Aden, że siły Arabów, którzy przez dni 18 oblegali to miasto, rozprzęgły się zupełnie w skutek niezgody, która się wszczęła w ich łonie. Szeik Izmael, który zebranych przez się stronników łudził zdobyciem i rabunkiem twierdzy Aden, znajduje się dziś w niewoli u wodza sprzymierzonego z nami pokolenia Foulht.

— Dowiadujemy się z portu Filip w Australii, że Dr. Leichardt przedsięwziął nową dla odkryć wyprawę, wprost z Morton-Baj do zachodniéj Australii. P. Leichardt zwiedzi naprzód północne strony, w celu wynalezienia źródeł rzek wpadających do odnogi Karpentarii, następnie zaś przebiegnie kraj dotychczas niezwiedzany, formujący łuk nad rzeką Łabędzią.

7 Октября.

Въ прошлую Субботу прибыла сюда изъ Роттердама герцогиня Каролина Гессенская на пароходѣ *Black Eagle*, на которомъ Принцесса Прусская отправилась на твердую землю.

— Кромѣ толковъ о возникшихъ въ кабинетѣ несогласіяхъ, носятся слухи о предполагаемыхъ перемѣнахъ. Говорятъ, что въ помощь министру колоній, учрежденъ будетъ совѣтъ изъ почетныхъ коммисаровъ. Мѣра эта весьма полезна въ министерствѣ колоній, гдѣ безпрестанно встрѣчаются весьма запутанныя дѣла.

— Сегодня пополудни, при выборѣ Лондонскаго лорда-мера, болѣе было голосовъ на сторонѣ альдермановъ: сэръ Джорджа Карла и Вуда; въ пользу перваго было 1,835 головъ, а на сторонѣ послѣдняго 1,644. Коллегія альдермановъ рѣшитъ этотъ выборъ.

— Адмиралъ Дакресъ, начальникъ морскаго поста въ Капѣ, отправилъ состоящіе подъ его начальствомъ корабли, къ острову Св. Маврикія, откуда отправлена будетъ экспедиція въ Мадагаскаръ.

— Не только въ Ирландіи, но и въ Шотландіи, въ особенности въ горахъ, нужда въ жизненныхъ припасахъ, по неурожаю картофеля, содѣлалась крайне ощутительною. Со стороны правительства приняты однако всевозможныя мѣры, и отправлены къ западнымъ берегамъ Шотландіи два транспортные корабля съ жизненными припасами.

— Извѣстный Агрономъ, Г. Джонсонъ, авторъ „Руководства къ новѣйшему садоводству,“ обнародовалъ статью, въ которой доказываетъ, что онъ нашелъ самое вѣрное средство, основанное на многихъ опытахъ, предохранять картофель отъ заразы. Средство это очень простое, и болѣе предохранительное нежели цѣлебное: оно состоитъ въ засѣваніи полей не весною, но осенью, и преимущественно въ Англіи, въ Октябрѣ. Другой агрономъ изъ Ланкастерскаго графства, обнародовалъ также способъ, коимъ онъ исцѣлилъ картофель уже даже пораженный болѣзнію; съ этою цѣлію онъ пересадилъ съ обыкновенныхъ градъ картофель на чистый песокъ, безъ всякаго унавоженія, и такимъ образомъ получилъ обильный сборъ совершенно здороваго картофеля.

Швеція и Норвегія.

Христіанія, 25 *Сентября.*

Его Величество Король, встрѣчаемый съ живѣйшимъ усердіемъ во всей Норвегіи, прибылъ, вчера пополудни, въ здѣшній городъ, и при выходѣ на берегъ привѣтствованъ былъ радостными восклицаніями собравшагося народа. Мѣстное начальство съ депутаціею городскихъ жителей и гарнизономъ, сопровождало Его Величество до самаго дворца. Въ день пріѣзда Король имѣлъ обѣденный столъ у генералъ губернатора.

Италія.

Римъ, 26 *Сентября.*

О снисходительности Папы и о смѣлости бѣднаго народа, разсказываютъ еще новый анекдотъ. Вблизи квиринальскаго дворца, гдѣ донынѣ, какъ извѣстно, живетъ Пій IX, находится предмѣстіе, или лучше деревенскій околодокъ, населенный бѣдными поденьщиками, занимающимися преимущественно перевозкою тяжестей. Лошадь и повозка составляютъ все ихъ богатство. Одинъ изъ нихъ лишившись лошади и будучи приведенъ этимъ въ отчаяніе, рѣшился прибѣгнуть къ милости Его Святѣйшества. Упросивъ кого-то написать прошеніе, самъ продиктовалъ оное своимъ особеннымъ маверомъ: описавъ прежде свое положеніе и случившееся несчастіе, наконецъ присовокупилъ, что такъ какъ онъ узналъ, что Папа приказываетъ продавать бракованныхъ лошадей своей конюшни, то онъ осмѣливается просить объ одной изъ нихъ, и то самой дурной, которая могла бы только везти повозку. Съ этою просьбою отправился онъ прямо въ квиринальскій дворецъ, гдѣ, ожидая выхода Папы, повстрѣчался случайно съ его секретаремъ, шедшимъ въ кабинетъ Его Святѣйшества. Секретарь, распросивъ его за чѣмъ онъ пришелъ и прочитавъ оригинальную просьбу, объявилъ, что онъ самъ вручитъ ее Папѣ. По-

Dnia 7 października.

Zeszłéj Soboty przybyła z Rotterdamu Xiężna Karolina Hesska, parostatkiem *Black Eagle*, który odwiózł na ląd stały J. K. W. Xiężnę Prusską.

— Do pogłosek o rozdwojeniu gabinetu, przyłączyła się obecnie wieść o mających wkrótce nastąpić zmianach. Ministrowi osad ma być dodana rada, z honorowych kommissarzy złożona. Podobna organizacya jest bardzo stosowną w zarządzie osad, gdzie coraz więcéj spraw zawiłych załatwiać potrzeba.

— Dzisiaj po południu, przy wyborach na Lorda-Mera stolicy, najwięcéj głosów otrzymali Aldermanowie: Sir George Carol i Wood. Piérwszy miał ich 1853 drugi 1644. Kolegium Aldermanów rozstrzygnie ostatecznie ich wybór.

— Admirał Dacres, dowodzący stacyą w Cap, wysłał wszystkie swe okręty do wyspy św. Maurycego, skąd przedsięwziętą zostanie wyprawa na Madagaskar.

— Nie tylko w Irlandyi, lecz i w Szkocyi, mianowicie w górach, trudność wyżywienia się, z powodu nieurodzaju kartofli, do najwyższego doszła stopnia. Rząd wszakże przedsięwziął już środki zaradcze, i rozkazał wysłać niezwłócznie, dwa statki przewozowe z zapasami żywności, do brzegów zachodnich Szkocyi.

— Znany agronom P. Johnston, autor dzieła o ogrodnictwie nowożytném, ogłosił świeżo broszurę, w któréj utrzymuje, iż odkrył środek niemylny, oparty na szeregu doświadczeń, dla zachowania kartofli od panującéj dziś choroby. Środek ten zależy na tém, iżby kartofle siać lub sadzić nie wiosną, ale na zimę, i mianowicie w Anglii, w miesiącu Październiku. Inny agronom z hrabstwa Lancaster, podał też do wiadomości powszechnéj sposób, którym uleczył nawet kartofle już dotknione chorobą; w tym celu poprzesadzał je z grzęd zwyczajnych na czysty piasek, bez żadnego nawozu, i tym spssobem otrzymał zbiór obfity kartofli zupełnie zdrowych.

Szwecya i Norwegia.

Chrystyania, 25 *września.*

Król, przyjmowany z oznakami najżywszéj radości, we wszystkich miastach i wsiach Norwegii, przybył tu wczoraj po południu, i był przy wylądowaniu powitany najradośniejszemi okrzykami zgromadzonych tłumów. Władze miejscowe towarzyszyły Monarsze do pałacu, łącznie z deputacyą od mieszkańców i całą załogą. Król obiadował, w dniu swego przybycia do Chrystyanii, u Jeneralnego Gubernatora.

Włochy.

Rzym, 26 *września.*

O łaskawości Papieża i ośmieleniu ku niemu ubogiego ludu, opowiadają znowu nową anegdotę. Niedaleko od Papiezkiego pałacu na Kwirynale, gdzie dotąd Pius IX, jak wiadomo, przebywa, leży przedmieście, a raczéj wiejska osada *Monti*, zamieszkana przez ubogich wyrobników, trudniących się mianowicie przewożeniem ciężarów. Koń i wóz jest ich całém bogactwem. Jeden z nich utracił właśnie konia, i przywiedziony do rozpaczy, postanowił uciec się do łaski Ojca św. Uprosiwszy więc kogoś do napisania prośby, podyktował mu ją swoim stylem: opisując naprzód swój stan i nieszczęście, i nakoniec dodając, iż ponieważ się dowiedział, że Papież każe przedawać brakowne konie ze swojéj stajni, ośmiela się prosić o jednego z nich, i to choćby najgorszego, byle był zdolny do ciągnienia wozu. Z tą prośbą udał się wprost do Kwirynalskiego pałacu, gdzie oczekując na wyjście Papieża, spotkał się trafem z Sekretarzem jego, udającym się właśnie do gabinetu Jego Świątobliwości. Sekretarz wypytawszy go o przyczynę przyjścia i przeczytawszy oryginalną prośbę, obiecał podać ją sam Ojcu św. Wieśniak rad nierad musiał przystać na to, gdyż wolałby sam osobiście oglądać Ojca św.; ale idąc krok w krok za Sekretarzem gdy już ten nawet wszedł na wschody do gabinetu wiodące, nie przestawał wołać nań jeszcze „Zmiłujże się tylko, mój Panie, nie zapomnij powiedzieć:

селянинъ, хотя и не слишкомъ охотно, долженъ былъ согласиться на то, ибо, по видимому, ему хотѣлось бы лучше самому лично видѣть Его Святѣйшество; слѣдуя по пятамъ за секретаремъ, когда онъ подымался уже на лѣстницу, ведущую въ кабинетъ, не переставалъ еще умолять его громко: „Сдѣлайте милость, не забудте только сказать Его Святѣйшеству, что я не нуждаюсь въ слишкомъ хорошей лошади; нѣтъ, сохрани Господи! какую нибудь клячонку, лишьбы передвигала ноги въ повозкѣ." — Секретарь представляя просьбу, разсказалъ обо всемъ Папѣ слово въ слово; Его Святѣйшество съ свойственною ему милостію, приказалъ тотчасъ выдать поселянину одну изъ „весьма хорошихъ" лошадей, и сверхъ сего, выслалъ ему, съ тѣмъ же секретаремъ, двѣ золотыя монеты, для покупки новой повозки и другихъ хозяйственныхъ вещей, состояніе коихъ подробно было описано въ просьбѣ. Надобно было видѣть радость и восторгъ чистосердечнаго поселянина, когда онъ, вскочивъ на лихаго коня, какого едва-ли видалъ во всю свою жизнь, прискакалъ во весь опоръ въ свою деревню, и показывая на двѣ золотыя монеты, кричалъ сколько силы позволяли: *Evviva Pio nono! evviva Padre dei poveri!* И надобно было видѣть восторгъ и одушевленіе сосѣдей, когда они собравшись около него, и слушая его разсказы, восклицали со слезами благодарности: „Да здравствуетъ Пій IX! Да здравствуетъ отецъ бѣднаго народа!"

— Говорятъ, что колонна Антонія, лежащая въ саду братій миссіонеровъ, будетъ воздвигнута въ честь Папы Пія IX. Мѣсто для сего памятника еще не избрано. Иные полагаютъ, что памятникъ будетъ поставленъ на Латеранской площади, а другіе — на *Piazza di Spagna.*

— По поводу предполагаемыхъ построекъ желѣзныхъ дорогъ, жители церковной области обратили болѣе вниманія на разработку рудниковъ. Изъ этихъ заведеній послали нѣсколько земли въ Вьенъ, во Францію, гдѣ найдено, что въ оной содержится отъ тридцати до сорока частей чистаго желѣза, а въ рудѣ изъ Толфы до 60. Продажа желѣза принесетъ теперь значительныя выгоды церковной области.

Испанія.

Мадритъ, 3 Октября.

Сенатъ утвердилъ вчера законъ о наборѣ 25,000 рекрутъ, и за симъ закрылъ засѣданіе, не назначивъ дня для будущаго засѣданія. Полагаютъ, что сенатъ будетъ созванъ ко времени бракосочетанія, а потомъ еще разъ для выслушанія постановленія о закрытіи засѣданій.

— Говорятъ, что г-нъ Бульверъ, Саламанка и нѣсколько членовъ оппозиціи, отправятся въ Аранжуэсъ съ тою цѣлію, чтобы не присутствовать при обрядѣ бракосочетанія.

Съ испанской границы, 1 Октября.

Въ Бискайскихъ провинціяхъ появилась прокламація карлистовъ, изданная на испанскомъ языкѣ къ Баскамъ и Наварцамъ. Она подписана „въ Лагерѣ, у подошвы Пиринеевъ, 14-го Сентября 1846 года, временною, Баско-Наварскою Юнтою." Не смотря на то, что она находится уже въ ходу 14 дней, не произвела однако ни малѣйшаго впечатлѣнія.

Египетъ.

Александрія, 19 Сентября.

Намѣстникъ, по причинѣ большихъ жаровъ, возвратился сюда изъ Каира 3 го с. м, и живетъ въ лѣтнемъ дворцѣ надъ каналомъ Махмудье.

— Оберъ-каммергеръ Султана, Гамидъ-бей, отплылъ въ Константинополь съ богатыми подарками отъ Мегмеда-Али и его сыновей.

— Вчера пріѣхалъ сюда изъ Бейрута вновь назначенный Прусскій генеральный консулъ баронъ Вальденбургъ.

Ojcu św., że ja nie potrzebuję bardzo dobrego konia; broń Boże! byle szkapa, byle ciągnął."— Sekretarz podając prośbę, słowo w słowo powtórzył wszystko Papieżowi, który ze zwykłą sobie żartobliwością dobroci, rozkazał dać natychmiast wieśniakowi jednego z „bardzo dobrych" koni, i nadto wysłał mu przez tegoż Sekretarza dwie sztuki złota, na kupienie nowego wozu i innych sprzętów gospodarskich, których stan opłakany széroko opisywała naiwna prośba. Trzeba też było widzieć radość i upojenie poczciwego wieśniaka, gdy dosiadłszy dzielnego konia, jakiego rzadko nawet w życiu swém widywał, wpadł czwałem do swojéj wioski, i pokazując w obu rękach dwie sztuki złota, wołał co mu tchu stało: *evviva Pio nono! evviva Padre dei poveri!* I trzeba było widzieć zapał i uniesienie sąsiadów, gdy skupiwszy się około niego i słuchając jego powieści, powtarzali ze łzami uwielbienia wdzięczności: „Niech żyje Pius IX! niech żyje ojciec ubogiego ludu!"

— Kolumna Antonina, leżąca w ogrodzie XX. Missyonarzy, ma być znowu wzniesiona na cześć Piusa IX. Miejsce na ten pomnik nie jest jeszcze oznaczone; jedni przeznaczają go na plac Laterański, inni zaś na *Piazza di Spagna.*

— Z powodu projektu założenia dróg żelaznych, zaczęto ściśléj badać kopalnie kruszcowe w państwie kościelném. Ziemię z pomienionych kopalni zawieziono do Vienne we Francyi, gdzie się okazało, że materyały z Monte Leone i Cavelli wydają od 30 do 40 na sto części czystego żelaza, zaś kruszcowa ziemia z Tolfy 60. Handel żelazem przynosić teraz będzie państwu kościelnemu znaczne korzyści.

Hiszpania.

Madryt, 3 października.

Senat zatwierdził wczoraj prawo poboru 25,000 rekrutów, i następnie zakończył posiedzenie, nie oznaczywszy dnia następnego zebrania się. Sądzą, że zostanie zwołany na uroczystość zaślubin, a później raz jeszcze na wysłuchanie postanowienia rozwiązującego obrady.

— Mówią, że P. Bulwer, Salamanca, i kilka innych znakomitszych osób z oppozycyi, wyjeżdżają do Aranjuez, aby nie znajdować się na uroczystości zaślubin.

Od granicy hiszpańskiéj, 1 paździ rnika.

W prowincyach Baskijskich ukazała się proklamacya Karlistowska, wydana w języku hiszpańskim do Basków i Nawarczyków. Datowana jest „z obozu u stóp Pyrenejów, dnia 14 września 1846" i podpisana przez „tymczasową juntę Basko-Nawarską". Jednakże, chociaż jest w obiegu już od dnia 14 z. m. najmniejszego nigdzie nie sprawiła wrażenia.

Egipt.

Alexandrya, 19 września.

Wice Król, z powodu wielkich upałów, powrócił tu z Kairu, d. 3-go b. m. i zamieszkuje willę nad kanałem Mahmudieh.

— Hamid-Bej, piérwszy szambelan Sułtana, odpłynął do Stambułu, z kosztownemi podarunkami od Mehmeda-Ali i jego synów.

— Wczoraj, przybył tu z Bejrutu nowy Konsul Jeneralny Pruski, Baron Wildenbruch.

ВИЛЬНА, въ Тип. Ѳ. Глюксберга — Печ. позвол. 15-го Октября 1846 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. *А. Мухинъ.*